

דיוקים ב"יהי רצון" בעת שריפת חמץ

הרב מנחם מענדל פעלער

שליח כ"ק אדמו"ר, טוויין סיטיז, מינ.

בהגש"פ עם ליקוטי טעמים ומנהגים מכ"ק אדמו"ר בביאור על ה"יהי רצון" שאומרים בעת שריפת החמץ פסקא "יהי רצון" וזלה"ק: בסידור האריז"ל, ושם הוא "ד' אלקי ואלקי אבותי" בלשון יחיד. ואולי הטעם דשינה ללשון רבים "אלקינו ואלקי אבותינו" שמתוך כך התפלה נשמעת (ברכות ל, א. שו"ע אדה"ז או"ח סק"י ס"ד). ובפרט ששאר כל תפלה זו היא ג"כ בלשון רבים. וראה מ"א ואחרונים או"ח ריש סי' מו. וצע"ק דבתפלת יה"ר כו' מעזי פנים כו' ובסוף סדר קדוש לבנה גם נוסח רבינו היא בלשון יחיד וכ"ה בסי' של"ה (ובסי' רש"ר: יה"ר כו' מעזי פנים הוא בל"ר).

ומש"כ בשער הכולל על יה"ר כו' מעזי פנים שהטעם מפני שאינו בציבור - צ"ע שהרי גם יה"ר דביעור חמץ אינו בציבור, עכלה"ק.

לכאורה יש לדייק בפסקא זו בכמה ענינים. דהנה, כותב כ"ק אדמו"ר: "ששאר כל תפלה זו היא ג"כ בלשון רבים".

לכאוי' יש להבין מהו פי' "שאר כל תפלה זו", הרי בנוסח התפלה אומרים: "...כשם שאני מבער חמץ מביתי ומרשותי כך תבער וכו'". ואח"כ ממשיכים: "ואת יצרנו הרע תעבירהו [ל' יחיד - וכידוע הפתגם: "איין נפש הבהמית" מאתנו ותתן לנו לב בשר וכו'". ונמצא שלש תיבות בלשון יחיד ("שאני, מביתי, ומרשותי") ושלש תיבות בלשון רבים ("יצרנו, מאתנו, לנו"). ויש לעיין מהו פירוש "כל תפלה זו כו' בלשון רבים".

וע"כ צריך לומר ש(עיקר) התפילה מתחיל מתיבות "כך תבער" אחרי 'תיאור' הפעולה דביעור חמץ שע"ז מתפללין לזכות לפעולתה הרוחני. ז.א. שתיבות התפילה והבקשה הם כולם בלשון רבים.

ב. ועפ"ז לכאור' יש להבין ולדייק ג"כ ה"צע"ק" בהמשך ביאור כ"ק אדמו"ר וכן הקושי' על השער הכולל.

דהנה מביא (רק) ב' דוגמאות - יה"ר כו' מעזי פנים וקידוש לבנה ולא יותר. והרי ישנם כמה דוגמאות בנוסח התפילה שאומרים יה"ר בלשון יחיד (ולא רק אלו השנים).

וכן בסוף הפסקא בהקושיא על השעה"כ כשמביא הטעם "מפני שאינו בציבור" ומקשה עליו ש"צ"ע שהרי גם יה"ר דביעור חמץ אינו בציבור" - מביא רק דוגמה זו ולא האחרים - ולכאורה יש לדייק בזה, וכדלקמן.

וכדי לגשת להבין בה"צ"ע" של רבינו ולהסבירו ננסה לרשום עכ"פ (ע"פ הסידור תהלת ה') כמה מדוגמאות שאינן מביא.

ובהם: (א) התפלה, (ב) ובאם אומרים אותם בציבור או ביחיד או מהיכי תיתי.

(א) יה"ר שלפני אמירת פרשת קרבן תמיד, לשון רבים, אינן בציבור.

(ב) יה"ר שבתוך תפלת רבון העולמים, לשון רבים, אינן בציבור.

(ג) יה"ר כו' שיבנה שלאחרי רבי ישמעאל, לשון רבים, בציבור. (ואותו יה"ר שאומרים בסוף תפילת העמידה דוקא בתפלת הלחש - אלא שזה בציבור).

(ד) (בבריך שמיה (יהא רעוא קדמך) אין מזכירין השם ולהעיר שהתפילה נאמרת דוקא בציבור ובלשון יחיד - ולכאור' אינו נוגע לעניננו ודלקמן).

(ה) יה"ר בסוף ס' קדושה (ובא לציון), לשון רבים, בציבור.

(ו) תפלת הדרך, לשון רבים (חוץ מתיבת ותתנני - שע"ז מעירין ומבארין שדוקא צ"ל כן וכו') ואמירתו ביחיד.

(ז) בסדר קריאת שמע שעל המטה שאמירתו דוקא ביחיד: ברבוננו של עולם הריני מוחל היה"ר בלשון יחיד. היה"ר שבתפלת אתה יודע רזי עולם בלשון רבים והיה"ר שבהמשך

(שאם חטאתי וכו') בלשון רבים ושאר (המשך) התפלה בלשון יחיד.

ח) היה"ר שבהוצאת ס"ת לשלש רגלים ולשמע"צ, לשון רבים, דוקא בציבור.

ט) היה"ר בתפלת מוסף לשבת (וכן לשבת ר"ח וכן לשלש רגלים ר"ה ויה"כ), לשון רבים, ובציבור.

יוד) היה"ר שאומרים הכהנים לפני נ"כ, לשון רבים, בציבור.

יא) היה"ר שבתפלת רבש"ע (שאומרים העם בעת שהכהנים מנגנים תיבת וישם לך שלום) לשון יחיד, דוקא בציבור. (ולהעיר שאומרים: "שיהיו כל חלומותי עלי ועל כל ישראל וכו', וכדלקמן).

ובאלו בתפלת אדיר במרום (שלאחרי נ"כ) מזכירין "עלינו" בלשון רבים אלא שאין מזכירין בו אוא"א).

יב) היה"ר בעת תקיעת שופר (לאחר התקיעות דמיושב) לשון רבים, בציבור.

יג) היה"ר בעת אמירת סדר תשליך, לשון רבים, מהיכא תיתי? - ביחיד?

(ולהעיר ממש"כ אדה"ז: "...יום א' דר"ה ... טוב לילך מוך לעיר" עכ"ל, ולא הולכין וכיו"ב).

יד) בסוף תפלת נעילה (אלקי עד שלא נוצרת) לשון יחיד, בציבור.

(היה"ר ד"על חטא" כבר רשמנו בקשעהמ"ט - שהוא בלשון רבים.)

טו) היה"ר בסוף סדר הושענות (בהו"ר) לאחר חביטת הערבה: לשון רבים, בציבור.

טז) בתפלת רבש"ע שבספירת העומר, לשון רבים, בציבור.

יז) בתפלה לעצירת גשמים ר"ל לשון רבים, דוקא בציבור. (בוהוראת אמירתו: יאמרו וכו'). ובתפלה לריבוי גשמים ר"ל

בשומע תפלה שאמירתו דוקא ע"י היחיד - לשון רבים - אבל היחיד יכול לאומר בתפילת לחש כשמתפלל בציבור.

יח) בעת אמירת תהלים בהיה"ר עבור כל ההזמנויות (לאחר סיום ספר וכו') בלשון רבים, מהיכי תיתי? (-וצ"ע האם זה מנוסח אדמוה"ז).

ברשימה זו מנינו רק תפילות עם תיבות "יהי רצון מלפניך".

והמורם מזה: ישנם תפלות שאומרים אותם (ומהם דוקא) בציבור ואעפ"כ אומרים בלשון יחיד (אותיות ז, יא, יד הנ"ל. ואולי באות יא (רבש"ע וכו' חלום חלמתי) הוא יותר ענין פרטי ולאידך גיסא שואלים בציבור ובלשון רבים לענינים פרטיים, ואכ"מ).

וישנם תפלות שאומרים אותם (ומהם דוקא) ביחיד (ולא בציבור) והי"ר בלשון רבים (אותיות א, ב, ו, ז, הנ"ל).

ישנם תפילות שע"פ רוב אומרים אותם בציבור אלא כנ"ל, כללנו כמה מהם בהכלל דמהיכי תיתי, כי יכולים לאומרים ביחיד כגון כל היה"ר שאומרים בתפלת שמו"ע וכיו"ב, וכנ"ל.

ונמצא שלאנשים כערכנו א"א ללמוד הכלל ברור בזה (שבו השתמש כ"ק אדמוה"ז בסידרו את נוסח התפלה !)

ולאלוקים פתרונים ולא גיליתם כ"ק אדמו"ר אלא שהשאים ב"צ"ע". ותפס רק דוגמא אחד מכל כלל (יהי רצון מעזי פנים שהוא ביחיד אומרים יה"ר בל' יחיד ובקידוש לבנה שהוא ברבים (ולהעיר מה"קאך" בזה שיהי' ברוב עם וכו') והיה"ר בל' יחיד.

ולכאו' על קושייתו הראשון כתב רק "צריך עיון קטן". כי ע"פ רוב התפלות הם בלשון רבים וכאן ג"כ בלשון רבים, אלא כנ"ל שמצינו כמה "יוצא מן הכלל" זה ולכן צ"ע.

וכנראה יש להאריך לעיין עוד בכל זה ובפרט לדייק בדבריו הק' של כ"ק אדמו"ר, ועדיין צ"ע.

